

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت گان

شماره: ۹۸/۴۰۰۰۶

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۲/۱۲

دارد

پوست:

پوست:

پوست:

— جناب آقای مهدیان، مدیر عامل محترم بانک توسعه تعاون؛

— جناب آقای صالح آبادی، مدیر عامل محترم بانک توسعه صادرات ایران؛

— جناب آقای چقازردی، مدیر عامل محترم بانک سپه؛

— جناب آقای مهری، مدیر عامل محترم بانک صنعت و معدن؛

— جناب آقای خدارحمی، مدیر عامل محترم بانک کشاورزی؛

— جناب آقای رحیمی انارکی، مدیر عامل محترم بانک مسکن؛

— جناب آقای حسین زاده، مدیر عامل محترم بانک ملی ایران؛

— مدیر عامل محترم شرکت دولتی پست بانک؛

— جناب آقای دولت آبادی، مدیر عامل محترم بانک تجارت؛

— جناب آقای سهمانی اصل، مدیر عامل محترم بانک رفاه کارگران؛

— جناب آقای صیدی، مدیر عامل محترم بانک صادرات ایران؛

— جناب آقای بیگدلی، مدیر عامل محترم بانک ملت؛

— جناب آقای رسول اف، مدیر عامل محترم بانک آینده؛

— جناب آقای بلگوری، مدیر عامل محترم بانک اقتصاد نوین؛

— جناب آقای ابراهیمی، مدیر عامل محترم بانک انصار؛

— جناب آقای پورسعید، مدیر عامل محترم بانک ایران زمین؛

— جناب آقای پرویزیان، مدیر عامل محترم بانک پارسیان؛

— جناب آقای قاسمی، مدیر عامل محترم بانک پاسارگاد؛

— جناب آقای عسکری زاده، مدیر عامل محترم بانک حکمت ایرانیان؛

— جناب آقای عقیلی گرمانی، مدیر عامل محترم بانک خاورمیانه؛

— جناب آقای قربانی، مدیر عامل محترم بانک دی؛

— مدیر عامل محترم بانک سامان؛

— جناب آقای پویان شاد، مدیر عامل محترم بانک سرمایه؛

— جناب آقای پیشرو، مدیر عامل محترم بانک سینا؛

— مدیر عامل محترم بانک شهر؛

— جناب آقای نتاج، مدیر عامل محترم بانک قوامین؛

— جناب آقای تهرانفر، مدیر عامل محترم بانک کار آفرین؛

— جناب آقای خامی، مدیر عامل محترم بانک گردشگری؛

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

– مدیر عامل محترم بانک مشترک ایران – ونزوئلا؛

– جناب آقای حسین زاده، مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت؛

– جناب آقای اکبری، مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران؛

– مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری توسعه؛

– مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری کوثر مرکزی؛

– جناب آقای جوادی، مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری ملل؛

– مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری نور؛

– مدیر عامل محترم مؤسسه اعتباری کاسپین؛

با سلام؛

احتراماً، همانگونه که استحضار دارند؛ متأسفانه در سال‌های اخیر مطالبات غیرجاری شبکه بانکی رشد نسبتاً قابل توجهی داشته که این موضوع علاوه بر به خطر انداختن سلامت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، کاهش قدرت اعتباردهی شبکه بانکی و به دنبال آن تنگنای اعتباری بانک‌ها به ویژه با توجه به بانک‌محور بودن نظام تأمین مالی در کشور را در پی داشته است. در این رابطه «ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی» بر اساس فرامین و رهنمودهای مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه و نیز سایر قوانین مربوط، به منظور پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری شبکه بانکی کشور از طریق تعمیق شفافیت، بهبود فرآیندهای اعتبارسنجی و نظام‌مند نمودن مراحل اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات برای اشخاص متقاضی، با مشارکت نهادها و دستگاه‌های مختلف اجرایی، اقدام به تصویب «آیین‌نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» و ابلاغ مراتب جهت اجرا به نهادها و دستگاه‌های مربوط نموده است. آیین‌نامه یادشده دربرگیرنده فرآیندهای عمدتاً الکترونیک در قالب سامانه‌های اطلاعاتی کنونی و سایر سامانه‌های مرتبط با امکان دسترسی فرادستگاهی با هدف نهایی پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی می‌باشد و در مفاد آن، وظایف و تکالیف مشخصی در زمینه‌های مختلف برای نهادها، دستگاه‌ها و بخش‌های مختلف از جمله نظام بانکی کشور احصاء شده است که امید است با همکاری و اهتمام شبکه بانکی کشور، فرآیندهای مرتبط با اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات و وصول مطالبات غیرجاری از طریق عملیاتی شدن کامل سامانه‌های موضوع آیین‌نامه، تسهیل گردد.

مهمترین تکالیف در نظر گرفته شده در آیین‌نامه یاد شده برای مؤسسات اعتباری به شرح زیر است:

➤ بر اساس تبصره ذیل ماده (۸) آیین‌نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه نسبت به تهیه، تکمیل و یکپارچه‌سازی اطلاعات موجود خود در خصوص اشخاص مرتبط و ذی‌نفعان واحد و تشکیل بانک اطلاعاتی در این خصوص اقدام نموده و پس از راه‌اندازی سامانه شناسایی روابط اشخاص، پیش از اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، نسبت به استعلام روابط اشخاص

از سامانه مذکور اقدام نمایند. استعلام از سامانه موضوع این ماده نافی مسئولیت مؤسسات اعتباری در جهت شناسایی اشخاص مرتبط و ذی نفعان واحد از سایر روش های مقتضی نخواهد بود.

➤ بر اساس ماده (۱۷) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پیش از اعطای هرگونه تسهیلات یا ایجاد تعهدات، حسب مورد مطابق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی نسبت به استعلام گزارش اعتباری از سامانه ملی اعتبارسنجی یا گزارش رتبه بندی اعتباری از شرکت های رتبه بندی اعتباری از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام و مطابق ضوابط مذکور تصمیم گیری نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل ماده (۲۳) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف شش ماه پس از ایجاد امکانات موضوع ماده (۱۹) این مصوبه، نسبت به ارسال سیستمی و برخط درخواست تنظیم اسناد مربوط به اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات و مدارک مورد نیاز و درخواست آزادسازی، فک رهن، فسخ و اقاله اسناد مربوط به اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات به دفاتر اسناد رسمی از بستر سامانه ثبت الکترونیک اسناد رسمی اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۵ ذیل ماده (۲۹) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از ایجاد امکانات موضوع این ماده و سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات صرفاً صورت حساب هایی را مورد پذیرش قرار دهند که علاوه بر دارا بودن شرایط مندرج در سایر قوانین و مقررات، حسب مورد صحت ثبت اولیه معاملات آن یا تأیید نهایی آن ها از سامانه مذکور استعلام شده باشد.

➤ بر اساس ماده (۳۲) آیین نامه، تسهیلات مبتنی بر عقد خرید دین و تسهیلات ریالی خرد مشمول ماده (۲۹) این مصوبه نخواهند بود و مؤسسات اعتباری موظفند ظرف هجده ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه، تسهیلات ریالی خرد خود به اشخاص را صرفاً از طریق کارت های اعتباری در چهارچوب عقد مرابحه پرداخت نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۳) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف شش ماه پس از راه اندازی سامانه جامع ثبت معاملات، سایر تسهیلات ریالی مبتنی بر عقود مبادله ای را که مشمول ماده (۲۸) نمی باشد، صرفاً به شبای حساب فروشنده کالا یا خدمت موضوع تسهیلات و با یکی از ابزارهای حواله درون بانکی، حواله ساتنا و پایا و کارت های پرداخت فقط با امکان خرید از پایانه فروش پرداخت نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل ماده (۳۵) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند اطلاعات پرداخت و بازپرداخت تسهیلات یا ایجاد تعهدات را به صورت سیستمی و برخط برای سامانه موضوع این ماده (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۶) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در فرآیند اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، اطلاعات مورد نیاز را از سامانه های موضوع ماده (۲) این مصوبه و شرکت های رتبه بندی اعتباری استعلام نموده و پس از بررسی نتایج استعلام ها و ارسال طرح توجیه فنی، مالی و اقتصادی تأیید شده توسط مؤسسات اعتباری مذکور، قراردادهای تسهیلات و تعهدات بانکی موضوع ماده (۴۴) این مصوبه، گزارش های کارشناسی موضوع ماده (۴۳) این مصوبه و مصوبات ارکان اعتباری تصمیم گیرنده در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، نسبت به درخواست شناسه یکتا از سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۳۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پیش از اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات به اشخاص، نسبت به اخذ رضایت نامه کتبی از آنان مبنی بر اجازه به مؤسسه اعتباری و بانک مرکزی، دستگاه متولی و شرکت های رتبه بندی اعتباری جهت دسترسی به اطلاعات اشخاص و استعلام آن از دستگاه های اجرایی و سایر مراجع ذی ربط اقدام نموده و یک نسخه از آن را برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس تبصره ذیل بند الف ماده (۴۱) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، نسبت به ارایه سیستمی و بر خط درخواست ترهین، رفع ترهین و استعلام سیستمی و بر خط مندرجات، سوابق و وضعیت ترهین اوراق بهادار مذکور مطابق ضوابط اجرایی که ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه توسط بانک مرکزی تهیه و ابلاغ می شود، اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۲ ذیل ماده (۴۲) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) و برقراری ارتباط آن با شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، نسبت به ارایه سیستمی و بر خط درخواست ترهین، رفع ترهین و استعلام سیستمی و بر خط مندرجات، سوابق و وضعیت ترهین اوراق بهادار پذیرفته شده در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۳) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) یک نسخه از گزارش های کارشناسی را که به منظور ارزش گذاری وثایق و اموال یا میزان پیشرفت پروژه ها و طرح های موضوع تسهیلات از مراجع مربوط نظیر کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلا و

کارشناسان قوه قضاییه اخذ گردیده است، برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۴) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، قراردادهای تسهیلات و تعهدات متحدالشکل مطابق ضوابط ابلاغی شورای پول و اعتبار را به صورت سیستمی و برخط و همچنین نسخه فیزیکی قراردادها را برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) ارسال نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۵) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه، پیش از انعقاد قرارداد ضمانت با استفاده از سفته، گواهی کسر از حقوق یا چک در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، حسب مورد نسبت به ثبت اطلاعات متقاضی، ضامن و مندرجات سفته، گواهی کسر از حقوق و مندرجات چک در سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۶) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه، نسبت به ارسال تمامی قراردادهای ضمانتی مربوط به تسهیلات تسویه نشده، برای سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات)، اقدام نمایند.

➤ بر اساس بند «الف» ذیل ماده (۴۷) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند امکان دسترسی سازمان امور مالیاتی را به اطلاعات جمع گردش و مانده سالانه انواع حسابهای بانکی، سپرده ها و سود آنها فراهم نمایند.

➤ بر اساس ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری در اعطای تسهیلات یا ایجاد تعهدات، جهت اخذ تأمین مطابق ماده (۶) آیین نامه فصل سوم قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) موضوع تصویب نامه شماره ۸۸۶۲۰ مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۱۲ و اصلاحات بعدی آن و دستورالعملهای اجرایی عقود، موظفند پس از راه اندازی سامانه تعهدات رسمی، ضمانتها و اموال مقید شده، پیش از انعقاد قرارداد ضمانت نسبت به استعلام سیستمی و برخط مجموع تعهدات ضامن (که ناشی از قراردادهای ضمانت منعقد شده است) و اموال مقید شده وی، از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و اطلاعات موضوع ماده (۴۷) این مصوبه از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) از سازمان امور مالیاتی کشور اقدام نموده و متناسب با وضعیت و توانایی مالی وی، نسبت به اخذ تأمین از متقاضیان تسهیلات با ضمانت وی اقدام نمایند.

➤ بر اساس تبصره ۱ ذیل ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند در اخذ تأمین با استفاده از ضمانت نسبت به استعلام سیستمی وضعیت اعتباری ضامن از سامانه ملی اعتبارسنجی از طریق سامانه تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام نمایند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

➤ بر اساس تبصره ۲ ذیل ماده (۴۸) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند متناسب با نتایج حاصل از اعتبارسنجی یا رتبه بندی اعتباری متقاضی (در چهارچوب ضوابط اجرایی ابلاغی توسط بانک مرکزی) نسبت به اخذ تأمین اقدام نمایند.

➤ بر اساس ماده (۵۱) آیین نامه، مؤسسات اعتباری موظفند پس از اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات مطابق ضوابط اجرایی ماده (۱۷) این مصوبه، نسبت به استعلام گزارش اعتباری اشخاص از سامانه ملی اعتبارسنجی یا گزارش رتبه بندی اعتباری اشخاص از شرکت های رتبه بندی اعتباری از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام و جهت به روزرسانی وضعیت طبقه بندی بدهی آنان مطابق آیین نامه طبقه بندی دارایی های مؤسسات اعتباری (مصوب شورای پول و اعتبار) اقدام نمایند.

در پایان خاطر نشان می سازد، اجرای برخی وظایف و تکالیف مقرر در مصوبه مورد بحث، مستلزم آماده سازی، به روزرسانی و یا عملیاتی شدن زیرساخت های نرم افزاری و سامانه های اطلاعاتی مربوط توسط نهادهای متولی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد که بدیهی است با تدارک و آماده شدن موارد مذکور از سوی ادارات ذی مدخل، مراتب به نحو مقتضی اطلاع رسانی خواهد گردید. لذا خواهشمند است در صورت هرگونه ابهام یا سؤال در رابطه با موضوعات و مسائل مربوط به زیرساخت های نرم افزاری و سامانه های اطلاعاتی مورد اشاره در مفاد آیین نامه یادشده فوق، مراتب از طریق حوزه های مربوط در این بانک مورد استعلام و پیگیری واقع گردد.

با عنایت به مراتب فوق، ضمن ایفاد نسخه ای از «آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیر جاری بانکی» (موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۶۸۱۸/ت ۵۶۱۷۳ هـ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی)، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و علاوه بر تمهید مقدمات اجرای مفاد آیین نامه مذکور، بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید. /۴۲۲۱۸۸۶/فد

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی آبادی محمد خدایاری

۳۸۱۶

۳۳۱۵-۰۲

رونوشت:

_ جامعه حسابداران رسمی ایران، جناب آقای علوی، دبیر محترم جامعه حسابداران رسمی ایران، جهت استحضار.